

PO KLAUSUČIŲ APYLINKES PĖSČIOMIS IR DVIRAČIU

WALKING AND CYCLING AROUND KLAUSUČIAI NEIGHBOURHOOD

PO OKOLICACH KLAUSUČIAI NA PIECHOTĘ I ROWEREM

PĒSČIŅŪ JŪ TAKAI / PEDESTRIAN PATH / ŚCIEŻKI DLA PIESZYCH

MARŠRUTO ILGIS 6 km. / TOTAL ROUTE LENGTH 6 km. / DŁUGOŚĆ TRASY 6 km.

SLABADŲ KOPLYČIA

Koplyčia priklauso Šakių dekanato Kudirkos Naumiesčio šv. Kryžiaus Atradimo parapijai. Šv. Mišios aukojamos pirmais ir trečiais mėnesio sekmadieniais. Apylinkėse garsėja šv. Jono Krikštytojo atlaisdais, vykstančiais birželio 24 d.

SLABADAI CHAPEL

The chapel belongs to Šakiai Dean's Kudirkos Naumiestis St. Cross Discovery parish. St. Mass is celebrated the first and third Sunday of the month. The surrounding area is famous for St. John the Baptist's feast taking place on 24 of June.

KAPLICA WSI SLABADAI

Kaplica należy do dziekanatu Szakijskiego (lit. Šakiai) do parafii Znalezienia Krzyża Świętego w Nowym Mieście (lit. Kudirkos Naumiestis). Św. Msza jest odprawiana w pierwszą i trzecią niedzielę miesiąca. Kaplica jest znana z odpustu Św. Jana Chrzciciela, obchodzonego 24 czerwca.

PAMINKLAS PRANUI IR JUOZUI STANAIČIAMS

THE MONUMENT TO PRANAS AND JUOZAS STANAIČIAI

POMNIK KU PAMIĘCI PRANASA I JUOZASA STANAITISÓW

PRANO IR JUOZO STANAIČIŲ GIMTINĖ

Juozas Stanaitis gimė 1865 08 13 Matarnų kaime. Buvo paskirtas Kariuomenės vadu prie prezidento Stulginskio. Mirė 1925 07 12 Matarnuose.

Pranas Stanaitis gimė 1869 02 29, mirė 1936 03 20 – jis taip pat daug nuveikė šalies ūkio kūrime, dirbo geležinkelių statybos inžinieriumi.

THE HOMELAND OF PRANAS AND JUOZAS STANAIČIAI

J. Stanaitis was born 13 08 1865 in Matarnai village. He was appointed as a commander in chief to the president Stulginskis. He died 12 07 1925 in Matarnai.

Pranas Stanaitis was born 29 02 1869. He died 20 03 1936. He also did a lot in creating the country's economy, worked as a railway construction engineer.

ZIEMIA OJCZYSTA PRANASA I JUOZASA STANAITISÓW

Juozas Stanaitis urodził się 13 sierpnia 1865 r. we wsi Matarnai. Za czasów prezydenta Aleksandra Stulginskisa był mianowany na dowódcę wojska. Zmarł 12 lipca 1925 r. w Matarnai.

Pranas Stanaitis urodził się 29 lutego 1869 r., zmarł 20 marca 1936 r. On również wiele dokonał w tworzeniu gospodarki kraju, pracował inżynierem przy budowie kolei.

MATARNŲ STOVYKLAVIETĖ

Matarnų miške, ant Šešupės kranto įrengta stovyklavietė. Čia galima atsisgaivinti šaltame Šešupės vandenyje, pailsėti.

MATARNAI CAMPSITE

In the Matarnai woods, on the bank of the Šešupė River there is a campsite equipped. You can refresh and rest in cold water of the Šešupė.

OBOZOWISKO WSI MATARNAI

W lesie Matarnai, nad brzegiem Szeszupy (lit. Šešupė) urządzono obozowisko. Tutaj można odświeżyć się w zimnej wodzie Szeszupy, odpocząć.

STANAIČIO TILTAS

1931 m. statytas akmenimis grįstas tiltas per Šešupę. Jis vadinamas iš Matarnų kaimo kilusio inžinieriaus Prano Stanaičio tiltu.

STANAITIS BRIDGE

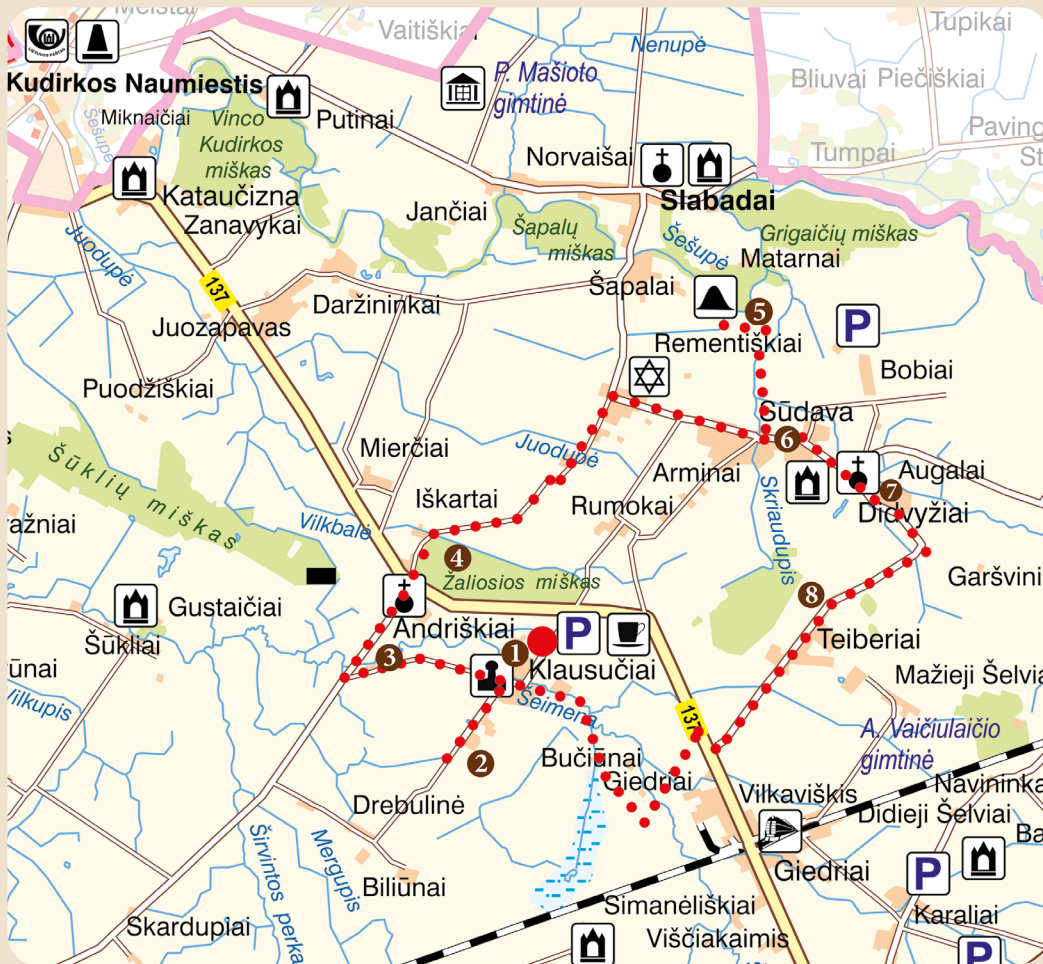
In 1931 a cobbled bridge over the Šešupė was built. It has a name of an engineer Pranas Stanaitis who comes from Matarnai village.

MOST STANAITISA

W 1931 r. przez Szeszupę zbudowano most brukowany kamieniami. Most nosi miano imienia inżyniera Pranas Stanaitisa, który pochodził z wsi Matarnai.

●●●●● **MARŠRUTAS DVIRAČIU** / BICYCLE ROUTE / TRASA ROWEROWA

BENDRAS MARŠRUTO ILGIS 25 km. / TOTAL ROUTE LENGTH 25 km. / AŁKOWITA DŁUGOŚĆ TRASY 25 km.

SUTARTINIAI ŽENKLAI / LEGEND / ZNAKI

- Esu ĉia / I'm her / Jestem tu
- 🏠 Seniūnija / Subdistrict / Leśnictwo
- 🚉 Geležinkelio stotis / Railway station / Stacja kolejowa
- ✉ Paštas / Post office / Poczta
- ⛪ Bažnyčia / Church / Kościół
- ☕ Kavinė, baras, restoranas / Cafe, bar, restaurant / Kawiarnia, bar, restauracja
- 🅐 Mašinų stovėjimo aikštelė / Parking / Parking
- 🏛 Paminklas / Monument / Pomnik
- 🏞 Piliakalnis / Mound / Kopiec
- 🏡 Dvaras / Manor / Dwór
- 🏠 Giminė / Home / Dom
- 🌄 Vaizdinga vietovė / Picturesque area / Malownicza okolica
- 🏠 Bendruomenės namai / Community House / Spółeczność Dom
- 🕍 Žydų holokausto vieta / Jewish place of the massacre / Żydowska miejsce masakry
- 🔧 Amatai / Crafts / Rękodzieła
- 🏡 Kaimo turizmo sodyba / Rural tourism homestead / Turystyka wiejska zagroda
- 🌿 Rajono riba / The district boundary / Granica dzielnic
- 🛣 Pagrindinis kelias / The main road / Droga główna
- 🛣 Rajoninis kelias / Regional road / Droga wojewódzka
- 🛣 Gatvė / Street / Ulica
- 🛣 Kelio numeris / Track number / Numer utworu
- 🚊 Geležinkelis / Railroad / Popędzacz
- 🏗 Užstatyta teritorija / Built-up area / Powierzchnia zabudowy
- 🌲 Miškas / Forest / Las
- 🌊 Ežeras / Lake / Jezioro
- 🌊 Upė, tvenkinys / River, reservoir / Zbiornik, rzeki
- 🌊 Kanalas / Channel / Kanał

1

KLAUSUČIŲ PARKAS

Sutvarkius parką, jis pavadintas „Atgimimo“ vardu. Šiuo metu parke yra 917 medžių. Čia visi galės žaisti futbolą, krepšinį, tinklinį, o mėgstantys ramų poilsį galės tiesiog pasivaikščioti. Parko vaizdą papildo sutvarkytas vandens telkinys.

KLAUSUČIAI PARK

After getting the park in trim, it is named „Rebirth“ park. At present there are 917 trees in the park. You all can play football, basketball or volleyball; those loving a peaceful rest can just walk. The landscaped water body complements the view of the park.

PARK W KLAUSUČIAI

Po uporządkowaniu parku, mianowano go parkiem „Atgimimo“. Na dany moment w parku jest 917 drzew. Tu jest możliwość grać w piłkę nożną, koszykówkę czy siatkówkę, a lubiący spokojny odpoczynek będą mogli po prostu pospacerować. Widok parku uzupełnia uporządkowany zbiornik wodny.

2

LAUKINIŲ GYVŪNŲ APTVARAI

Klausučių kaimo pašonėje apsigyveno žvėrys, kurių vienu metu pasaulyje buvo likę tik aštuoniolika. Dovydo elniai įrašyti į Raudonąją knygą. Kartu su jais po aptvarą bėgioja ir dar keletas gražių laukinių gyvūnų: danieliai, kalnų avinai – muflonai.

THE ENCLOSURE FOR WILD ANIMALS

Near Klausučiai some wild beasts, only eighteen of which were at one time left in the world, settled down. David's deer are included in the Red List. Along with them some more beautiful wild animals such as fallow deer, mountain sheep – mouflon run around the enclosure.

ZAGRODY DZIKICH ZWIERZĄT

Nieopodal wsi Klausučiai osiedliły się zwierzęta, których w pewnym czasie było tylko osiemnaście. Jelenie Dawida są wpisane do Czerwonej Księgi. Razem z nimi po zagrodzie biegają i inne piękne dzikie zwierzęta: daniela, dzikie owce – muflony.

**🇱🇹 TAUTINIO PAVELDO
PRODUKTO ŠAKOČIŲ
GAMINTOJA
JOLANTA ŠIUGŽDIENĖ**

Liepų g. 15, Žynių k.
Klausučių sen., Vilkaviškio r. sav.
Tel. 8 659 79444
El. p. jolantos.kepyklele@gmail.com

**🇬🇧 THE MANUFACTURER OF THE
NATIONAL HERITAGE PRODUCT
ŠAKOTIS JOLANTA ŠIUGŽDIENĖ**

15 Liepų st., Žynių village.
Klausučiai neighbourhood.
Vilkaviškis District Municipality
Tel. +370 659 79444,
E-mail jolantos.kepyklele@gmail.com

**🇵🇱 PRODUCENT SĘKACZY –
PRODUKTU DZIEDZICTWA
NARODOWEGO – JOLANTA
ŠIUGŽDIENĖ**

Ul. Liepų 15, wieś Żyniai, starostwo Klausučiai
samorząd rejonu Wyłkowyszek (lit. Vilkaviškio r.),
Tel. +370 659 79444
Pocшта el. jolantos.kepyklele@gmail.com

ŽALIOSIOS ŠV. ROKO BĄŽNYČIA

1892 m. sinagoga buvo perstatyta į kapų koplyčią. 1944 m. medinė Žaliosios bažnyčia sudegė. Tik 1988 m. leista užregistruoti Žaliosios katalikų bendruomenę ir naudotis buvusiais maldos namais. Bažnyčia atstatyta: pastatas padidintas, rekonstruotas.

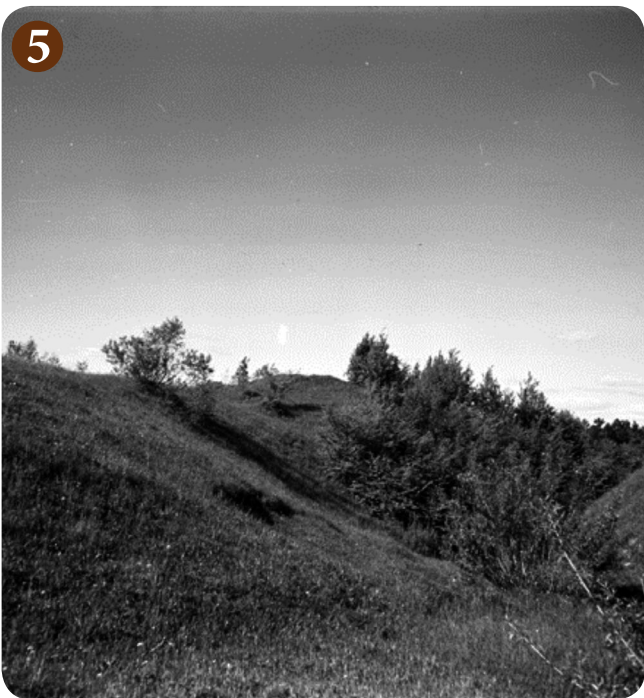
ŽALIOJI St. ROKAS CHURCH

In 1892 the synagogue was converted into the cemetery chapel. In 1944 the wooden church in Žalioji burned. Only in 1988 the Žalioji Catholic community was allowed to be registered and to use the former house of worship. The Church was restored: the building was increased and reconstructed.

KOŚCIÓŁ P.W. ŚW. ROCHA WE WSI PARAFIALNEJ ŻALIOJI

W 1892 r. synagogę przebudowano na kaplicę cmentarną. W 1944 r. spłonął drewniany kościół w Żalioji. Dopiero w 1988 r. pozwolono zarejestrować wspólnotę katolicką w Żalioji oraz korzystać z byłego domu modlitwy. Kościół odbudowano – budynek zwiększono, dokonano rekonstrukcji.

5

🇱🇹 REMENTIŠKIŲ PILIAKALNIS (MATARNŲ, SŪDUVOS, SLABADŲ, PALIESĖS, ŠAPALŲ PILIAKALNIS, DAR VADINAMAS PRANCŪZŲ KAPU)

Piliakalnis įrengtas aukštumos kyšulyje, Šešupės kairiajame krante, santakoje su bevardžiu upeliu. Čia buvo rasta stambių senoviškų plytų, čerpių nuolaužų, keli smulkios žiestos keramikos fragmentai. Iš jų sprendžiama, kad 16–17 a. čia stovėjęs dvaras.

🇬🇧 REMENTIŠKĖS MOUND (MATARNAI, SŪDUVA, SLABADA, PALIESĖ, ŠAPALAI MOUND, ALSO CALLED A FRENCH GRAVE)

The Mound is on the horn of the highlands, on the left bank of the Šešupė, at the confluence of the Šešupė with the nameless river. People found some large antique bricks, debris of tiles, a few small fragments of pottery there. It allows to judge that in the 16-17 century there stood a manor there.

🇵🇱 GÓRA ZAMKOWA REMENTIŠKIŲ (INNE NAZWY: MATARNŲ, SŪDUVOS, SLABADŲ, PALIESĖS, ŠAPALŲ ORAZ MOGIŁA FRANCUZÓW)

Góra zamkowa urządzona na cyplu wyżynnym, na lewym brzegu Szeszupy, w dopływie rzeki bezimiennej. Znaleziono tu starodawne cegły, odłamki dachówek, kilka drobnych fragmentów ceramiki lepionej. Według tego można wyciągać wniosek, iż w tym miejscu w XVI–XVII w. stał dwór.

6

SŪDAVOS KRAŠTO MUZIEJUS

Rementiškių dvaro pastate įsikūręs muziejus veikia nuo 2002 metų, čia saugomas krašto paveldas: buities daiktai, audiniai, mezginiai, knygos, žymių krašto žmonių atminimas. Viso surinkta daugiau kaip 27 000 eksponatų, kurie talpinami dvylikoje kambarių. Jis įrašytas į respublikos lankytinų muziejų knygą.

SŪDAVA AREA MUSEUM

The museum located in Rementiškės manor house has been operating since 2002; the heritage of the area such as some household items, textiles, knitwear, books, memory about famous people of the region is stored there. Totally, there are more than 27 000 items collected, they are placed in twelve rooms. The museum is enrolled into the national tourist museum list.

MUZEUM KRAJU SŪDAVA

W budynku dworu Rementiškių od 2002 r. jest czynne muzeum, gdzie się przechowuje dziedzictwo kraju: rzeczy bytowe, tkaniny, koronki, książki i pamiątki o słynniejszych osobistościach kraju. Ogółem zebrano ponad 27 tys. eksponatów, przechowywanych w 12 pokojach. Muzeum wpisane do księgi muzeów państwa, które należy zwiedzić.

7

DIDVYŽIŲ ŠV. POPIEŽIAUS LEONO II BAŽNYČIA

1885 m. pastatyta dabartinė mūrinė bažnyčia. 1917 m. vokiečiai nusikabino bažnyčios varpą. Kunigas Antanas Kudirka iš prasiskolinusio dvaro apie 1918 m. nupirko bažnyčią ir kitus trobesius. 1919 m. buvo įkurta parapija. 1944 m. bažnyčia nuniokota, vėliau suremontuota.

DIDVYŽIAI St. POPE LEO II CHURCH

In 1885 the present brick church was built. In 1917 the Germans took down the church bell. In 1918 priest Antanas Kudirka bought the church and other auxiliary premises from the indebted manor. In 1919 the parish was established. In 1944 the church was devastated; it was repaired later.

KOŚCIÓŁ P.W. ŚW. LEONA II PAPIEŻA W DYDWIZACH (LIT. DIDVYŽIAI)

Teražniejszy kociół murowany zbudowano w 1885 r. W 1917 r. Niemcy zdjęli dzwon kościelny. Około 1918 r. ksiądz Antanas Kudirka kupił kościół wraz budynkami od zadłużonego dworu. W 1919 r. założono parafię. W 1944 r. kościół został zdewastowany, później odremontowany.

8

DANUTĖS IR ALGIO KASULAIČIŲ PAVYZDINĖ SODYBA

Teiberių kaime negalima nepastebėti pavyzdinai tvarkomos sodybos.

DANUTĖ AND ALGIS KASULAIČIAI' MODEL HOMESTEAD

In Teiberiai village people can't miss an exemplary homestead.

PRZYKŁADOWA GOSPODA DANUTĘ I ALGISA KASULAITISÓW

We wsi Teiberiai nie sposób niezauważyć przykładowo porządkowanej gospody.

NAUDINGA INFORMACIJA / USEFUL INFORMATION / KORZYSTNA INFORMACJA

KLAUSUČIŲ SENIŪNIJA / ELDERSHIP OFFICE / ODDZIAŁ

Klausučių g. 20, Klausučių k., Vilkaviškio r. sav., tel.: +370 342 66026, +370 686 73915

KLAUSUČIŲ KAIMO BENDRUOMENĖ / RURAL COMMUNITY / WSPÓLNOTA WSI

Klausučių k., Vilkaviškio r. sav., tel. +370 685 24406, el. paštas stikliuviene@gmail.com

SLABADŲ BENDRUOMENĖ / COMMUNITY / WSPÓLNOTA

Slabadų k., Vilkaviškio r. sav., tel. +370 618 59881, el. p. adomirena@gmail.com

SŪDAVOS KAIMO BENDRUOMENĖ / RURAL COMMUNITY / WSPÓLNOTA

Sūdavos k., Vilkaviškio r. sav., tel. +370 616 75763, el. paštas Brazaitiene.rita@gmail.com

SŪDAVIEČIŲ ETNOKULTŪROS ASOCIACIJA / ETHNO-CULTURAL ASSOCIATION /

STOWARZYSZENIE ETNOKULTURY MIESZKAŃCÓW SŪDAVY

Rementiškių g. 13, Sūdavos k., Vilkaviškio r. sav., tel. +370 616 75763

el. paštas naujokaitieneeee@gmail.com

TEIBERIŲ IR MAŽŪJŲ ŠELVIŲ KAIMO BENDRUOMENĖ / RURAL COMMUNITY / WSPÓLNOTA WSI

Teiberių k., Vilkaviškio r. sav., tel. +370 615 75 740

EUROPOS SĄJUNGA EUROPOS REGIONINĖS PLĖTROS FONDAS
Veiklūs kaimynai

Šakių rajono
savivaldybė

Jurbarko rajono
savivaldybė

Kazlų Rūdos
savivaldybė

Vilkauskio rajono
savivaldybė

Dubeninių gmina
Szypliskų gmina
Vižainių gmina
Lenkija

Nemuno Euroregiono
Marijampolės
biuras

Šešupės euroregiono
Šakių biuras

VILKAVIŠKIO TURIZMO IR VERSLO INFORMACIJOS CENTRAS

Tel. 8 342 20 525, info@vilkaviskisinfo.lt

www.vilkaviskisinfo.lt